

Білявська Л.О.

Педагогические науки/ 2.Проблемы подготовки специалистов.

Становлення особистісної позиції майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі проведення фахової практики.

*Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
Україна*

Модель навчання, яка зорієнтована на особистість, сьогодні розробляється багатьма вченими. Теоретичні концепції особистісно орієнтованого навчання розглядають процес учіння як індивідуально значиму діяльність окремого студента, в якій реалізується його суб'єктивний досвід. Роль навчання полягає в тому, щоб виявити особливості цього досвіду (особисті смисли, цінності, відношення), збагатити його науковим змістом, при необхідності перетворити, створити умови для розвитку індивідуальності учня, здатності займати певну позицію [3].

Основою технології розвитку особистісної позиції студента є принцип суб'єктивності освіти. Він реалізується у таких дидактичних вимогах до побудови навчального процесу.

- виклад знань забезпечує не тільки розширення їх обсягу, структурування, інтегрування, узагальнення, а й перетворення наявного досвіду кожного студента;
- навчальний матеріал (характер його подачі) повинен забезпечити виявлення змісту суб'єктивного досвіду студентів;
- постійне узгодження досвіду студента з науковим змістом нових знань;
- створення ситуацій вибору при виконанні завдань, вирішенні задач;
- активне стимулювання студентів до самовираження в ході оволодіння практичними навиками;
- забезпечення рефлексії, оцінки студента як суб'єктивної діяльності.
- стимулювання студентів до самостійного вибору і використання найбільш значущих для них способів опрацювання навчального матеріалу.

Сучасній студент повинен гнучко адаптуватися у життєвих ситуаціях, бути господарем власного життя, нести відповідальність за власну поведінку і прийняті ним рішення, встановлювати закономірності, робити аргументовані висновки, які в подальшому зможуть використовувати у вирішенні нових проблем; самостійно та критично мислити, робити потрібні узагальнення, логічно будувати свої думки та переконливо доводити свою позицію, точку зору.

Особистісна позиція – це точка зору, ставлення до чого-небудь, що визначає характер поведінки, дії [2].

На нашу думку важливу роль, у становленні особистісної позиції майбутніх учителів природничих дисциплін, відіграє фахова практика. Під час проведення якої, при використанні різноманітних методів і форм організації навчальної діяльності, розкривається суб'єктивний досвід і формується особистісна позиція студента.

Основними методами роботи під час проходження практики є: екскурсії з викладачем, групова робота, самостійні спостереження за флорою та фауною а також збір та обробка досліджуваного матеріалу.

Для становлення особистісної позиції студента, використовуючи попередньо зазначені методи роботи, нами створювалися педагогічні ситуації, які давали можливість кожному студенту проявляти ініціативу, самостійність, підтримувати прагнення до знаходження власних способів роботи, висловлювати власну думку, використовувати різноманітні види пізнавальної діяльності, стимулювати в студентів висловлювання, без страху помилитися.

Під час проведення фахової практики студенти не тільки реалізують свої теоретичні знання, а й набувають нових практичних умінь та навичок. У ході проведення польової практики студенти мають можливість:

- закріпити та поглибити знання з певної дисципліни;
- оволодіти навичками практичної роботи;
- встановити взаємозв'язки між предметами та явищами;
- закласти та провести польові та демонстраційні досліди;

- ознайомитися з методикою проведення екскурсій у природу;
- набути навичок збирання та виготовлення колекцій різних груп рослин та тварин;
- творчо застосовувати здобуті теоретичні знання під час фахової практики;
- встановлювати взаємозв'язки між теорією і практикою.
- аналізувати та робити висновки;

Для майбутніх учителів природничих дисциплін особливо важливим є наявність не лише ґрунтової теоретичної підготовки, а й набутих навичок практичної роботи, які він в подальшому буде застосовувати при виконанні практичних робіт, в куточку живої природи, при організації науково- та навчально- дослідницької роботи учнів. Тому проведення фахової практики повинно бути спрямоване на те щоб: практика була логічним завершенням попередньо вивченого теоретичного курсу, надати студентам елементарні навички дослідницької роботи, ознайомити студентів з постановкою та проведенням польових та демонстраційних дослідів, а також на встановлення взаємозв'язків між явищами.

Процес навчання повинен організовуватися таким чином, щоб він активізував механізм особистісного розвитку. Це можливо за наявності таких педагогічних умов: створення особистісно стверджуючих ситуацій, перенесення спілкування в діалогічну площину формування позитивних образів „Я”, створення ситуацій успіху, зміни позиції педагога стосовно того, хто вчиться. Особистісно орієнтоване навчання реалізується через діяльність, яка має не тільки зовнішні атрибути спільності, але й на рівні свого внутрішнього змісту передбачає співробітництво, саморозвиток суб'єктів навчального процесу виявлення їхніх особистісних функцій [1].

У нових концепціях особистісно орієнтованого навчання підсилюється гуманістична спрямованість процесу навчання. Особистість (її незалежність, здатність до вибору, рефлексія, саморегуляція) виступає системо утворюючим началом педагогічного процесу. Головними цілями освіти стає створення умов

для розвитку її індивідуально-особистісних можливостей (здібностей, властивостей, прагнення до самореалізації і самоствердження).

Таким чином під час фахової практики потрібно сприяти розвитку інтересу до навчального матеріалу і процесу його засвоєння за допомогою чітко, зрозуміло та доступно сформульованих завдань, а також використовувати різноманітні види пізнавальної діяльності, домагатися переорієнтації студентів від навчання «нехай мене навчать» до учіння «висловлювати свою думку, точку зору, своє ставлення».

Література:

- 1.Бондаревская Е.В. Ценностные основания личностно-ориентированного образования// Педагогика.-1997.-№4 – С.11-17
2. Словник української мови.-Т.5.-С.781.
- 3.Якиманська И.С. Технология личностно-ориентированного образования.- М.,2001.-240с.